ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Καλλιόπη Βέττα

Βουλευτής Π.Ε. Κοζάνης

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Θέμα: Προτάσεις για την ενίσχυση της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας, της Σχολικής Διαμεσολάβησης και της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης των ατόμων με αναπηρία

Η Βουλευτής Π.Ε. Κοζάνης κ. Καλλιόπη Βέττα καταθέτει ως Αναφορά τρεις ολοκληρωμένες προτάσεις για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο τη δημιουργία ενός σχολείου δημοκρατικού, συμπεριληπτικού, ισότιμου και ουσιαστικά συνδεδεμένου με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ανάγκες των μαθητών.

Ειδικότερα, προτείνεται: α) ο σχεδιασμός και η ένταξη στο ΕΣΠΑ 2021–2027 της πράξης «Διαδρομές Σταδιοδρομίας», ενός Εθνικού Προγράμματος Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού μαθητών Γενικής και Ειδικής Αγωγής, με συνεχή υποστήριξη από το Δημοτικό έως την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εξατομικευμένη συμβουλευτική και ιδιαίτερη μέριμνα για τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες· β) η δημιουργία του προγράμματος «Σχολείο Διαλόγου», ενός Εθνικού Πλαισίου Πρόληψης Συγκρούσεων και Σχολικής Διαμεσολάβησης, με επιμόρφωση εκπαιδευτικών, ενεργό συμμετοχή των μαθητών, ανάπτυξη κουλτούρας διαλόγου, συμπερίληψης και ειρηνικής επίλυσης διαφορών, σε συνεργασία και συνέργεια με τις υφιστάμενες δράσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης· γ) η ίδρυση και λειτουργία Δημόσιας Σχολής Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη, με προσβάσιμες υποδομές, προσαρμοσμένα προγράμματα κατάρτισης, βιωματική μάθηση, ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων και οργανωμένο πλαίσιο συμβουλευτικής και μετάβασης στην απασχόληση.

Οι προτάσεις συγκροτούν ένα συνεκτικό πλαίσιο παρεμβάσεων που αντιμετωπίζει την εκπαίδευση ως διαρκή διαδικασία γνώσης, αυτονομίας, κοινωνικής συμμετοχής και επαγγελματικής προοπτικής. Ιδιαίτερα για τη Δυτική Μακεδονία, η ίδρυση ΣΑΕΚ Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη μπορεί να καλύψει ένα ουσιαστικό κενό στη μεταδευτεροβάθμια κατάρτιση, εξυπηρετώντας αποφοίτους των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. και Ε.Ε.Ε.ΕΚ. της περιοχής και δημιουργώντας νέες δυνατότητες στο πλαίσιο της Δίκαιης Μετάβασης. Παράλληλα, η ανάπτυξη οργανωμένων δομών επαγγελματικού προσανατολισμού και σχολικής διαμεσολάβησης μπορεί να ενισχύσει την ισότητα ευκαιριών, την πρόληψη των αποκλεισμών και τη δημοκρατική λειτουργία της σχολικής κοινότητας.

Κατόπιν αυτών, ζητείται από τον αρμόδιο Υπουργό να εξετάσει τις προτάσεις, να διερευνήσει τη δυνατότητα ένταξης των δύο εθνικών προγραμμάτων σε κατάλληλες χρηματοδοτικές προσκλήσεις του ΕΣΠΑ 2021–2027 και να προχωρήσει στις αναγκαίες ενέργειες για την ίδρυση και λειτουργία Δημόσιας ΣΑΕΚ Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη, με τεκμηριωμένη καταγραφή των αναγκών των υποψήφιων καταρτιζόμενων και της τοπικής αγοράς εργασίας.

Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2026

Η καταθέτουσα Βουλευτής

Καλλιόπη Βέττα
Βουλευτής Π.Ε. Κοζάνης

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

«ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ»

Εθνικό Πρόγραμμα Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού Μαθητών Γενικής και Ειδικής Αγωγής και Εκ/σης

Από τη σχολική ταυτότητα στην εκπαιδευτική και επαγγελματική επιλογή

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Προτείνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης συγχρηματοδοτούμενης πράξης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021–2027, με αντικείμενο τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό μαθητών και μαθητριών της Γενικής και της Ειδικής Αγωγής.

Η πράξη θα απευθύνεται σε μαθητές/τριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη έμφαση στις κρίσιμες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μεταβάσεις.

Βασική επιδίωξη θα είναι η μετατόπιση από ένα μοντέλο «ενημερώνω τον

μαθητή για τα επαγγέλματα» σε ένα ολοκληρωμένο μοντέλο:

Αυτογνωσία → Διερεύνηση ενδιαφερόντων → Ανάπτυξη δεξιοτήτων σταδιοδρομίας → Πληροφόρηση → Λήψη αποφάσεων → Σχεδιασμός εκπαιδευτικής διαδρομής → Επαγγελματική μετάβαση.

Ιδιαίτερη μέριμνα θα λαμβάνεται για τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε οι υπηρεσίες συμβουλευτικής να παρέχονται με προσβάσιμο, διαφοροποιημένο και εξατομικευμένο τρόπο.

2. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η επιλογή εκπαιδευτικής και επαγγελματικής διαδρομής αποτελεί μια διαδικασία που ξεκινά πολύ πριν από την αποφοίτηση από το σχολείο.

Οι μαθητές χρειάζονται σταδιακά να:

- γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους,
- αναγνωρίσουν τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντά τους,
- αποκτήσουν εικόνα για τις εκπαιδευτικές διαδρομές,
- γνωρίσουν τον κόσμο της εργασίας,
- αναπτύξουν δεξιότητες λήψης αποφάσεων,
- μπορούν να επαναπροσδιορίζουν τις επιλογές τους.

Η ανάγκη αυτή αφορά το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού.

Για τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποκτά επιπλέον σημασία, καθώς η μετάβαση από το σχολείο στην περαιτέρω εκπαίδευση, την κατάρτιση και την εργασία μπορεί να απαιτεί συστηματικότερη και περισσότερο εξατομικευμένη υποστήριξη.

Το ΕΣΠΑ 2021–2027 ήδη υποστηρίζει παρεμβάσεις για τη συνεκπαίδευση, την ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση και την ισότιμη συμμετοχή μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση.

Η προτεινόμενη πράξη έρχεται να προσθέσει μια διαφορετική διάσταση: την οργανωμένη ανάπτυξη της σταδιοδρομίας του μαθητή.

3. ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Κεντρικός στόχος της πράξης είναι:

«Κάθε μαθητής να αποκτήσει τη δυνατότητα να γνωρίζει τον εαυτό του, να διερευνά τις επιλογές του και να σχεδιάζει σταδιακά τη δική του εκπαιδευτική και επαγγελματική διαδρομή.»

Η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας δεν θα αντιμετωπίζεται ως μία μεμονωμένη δράση πριν από τις πανελλαδικές εξετάσεις.

Θα αποτελεί συνεχή εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία θα ξεκινά από μικρότερες ηλικίες και θα ενισχύεται στις κρίσιμες μεταβάσεις.

4. ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ

Η πράξη θα απευθύνεται σε:

Μαθητές Γενικής Εκπαίδευσης

- Δημοτικού,
- Γυμνασίου,
- Λυκείου,

- ΕΠΑ.Λ.

Μαθητές Ειδικής Αγωγής

- ΣΜΕΑΕ,
- Ε.Ε.Ε.ΕΚ.,
- ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.,
- μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης και Τμήματα Ένταξης.

Παράλληλα, θα προβλέπεται συμμετοχή:

- εκπαιδευτικών,
- γονέων/κηδεμόνων,
- στελεχών εκπαίδευσης,
- επαγγελματιών συμβουλευτικής και σταδιοδρομίας.

5. ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η δράση θα οργανωθεί σε τέσσερα επίπεδα.

Α. Δημοτικό

«Γνωρίζω τον εαυτό μου και τον κόσμο γύρω μου»

Έμφαση:

- ενδιαφέροντα,
- ικανότητες,
- συνεργασία,
- αυτογνωσία,
- στερεότυπα για τα επαγγέλματα,
- πρώτη γνωριμία με τον κόσμο της εργασίας.

Β. Γυμνάσιο

«Ανακαλύπτω τις δυνατότητές μου»

- ενδιαφέροντα,
- δεξιότητες,
- αξίες,
- επαγγελματικά στερεότυπα,
- εκπαιδευτικές επιλογές,
- γνωριμία με επαγγέλματα.

Γ. Λύκειο – ΕΠΑ.Λ.

«Σχεδιάζω τη διαδρομή μου»

- εκπαιδευτικές επιλογές,
- επαγγελματική πληροφόρηση,
- αγορά εργασίας,
- λήψη αποφάσεων,
- σύνδεση εκπαίδευσης και εργασίας,
- ανάπτυξη δεξιοτήτων σταδιοδρομίας.

Δ. Ειδική Αγωγή

«Χτίζω τη δική μου διαδρομή»

Με εξατομικευμένη προσέγγιση και έμφαση:

- στις πραγματικές δυνατότητες του μαθητή,
- στα ενδιαφέροντά του,

- στην αυτονομία,
- στις δεξιότητες καθημερινής και επαγγελματικής ζωής,
- στις διαθέσιμες εκπαιδευτικές διαδρομές,
- στην κατάρτιση,
- στην πρακτική εμπειρία,
- στη μετάβαση στην ενήλικη ζωή και την εργασία.

6. ΑΞΟΝΑΣ 1

ΑΤΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Προτείνεται η παροχή οργανωμένων ατομικών συνεδριών συμβουλευτικής.

Οι μαθητές θα υποστηρίζονται ώστε να διερευνήσουν:

- ποιοι είναι,
- τι τους ενδιαφέρει,
- τι μπορούν να κάνουν,
- τι θέλουν να μάθουν,
- τι θέλουν να πετύχουν,
- ποιες επιλογές έχουν,
- ποια βήματα χρειάζεται να ακολουθήσουν.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται στην ενεργό συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

7. ΑΞΟΝΑΣ 2

ΑΤΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Για τους μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων προτείνεται η δημιουργία ενός:

«Ατομικού Σχεδίου Σταδιοδρομίας»

Το σχέδιο θα απαντά σε πέντε βασικά ερωτήματα:

Ποιος/ποια είμαι;

Τι μπορώ να κάνω;

Τι θέλω;

Ποιες επιλογές έχω;

Ποια βήματα χρειάζεται να κάνω;

Το σχέδιο θα μπορεί να ανανεώνεται καθώς ο μαθητής εξελίσσεται.

8. ΑΞΟΝΑΣ 3

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Θα αναπτυχθεί προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία για:

- ενδιαφέροντα,
- αξίες,
- δεξιότητες,
- προσωπικά χαρακτηριστικά,
- προτιμήσεις,
- τρόπους μάθησης,
- επαγγελματικές προσδοκίες.

Για μαθητές με αναπηρία τα εργαλεία θα προσαρμόζονται ανάλογα με τις ανάγκες τους.

Δεν θα επιδιώκεται η «κατάταξη» του μαθητή σε ένα επάγγελμα.

Αντίθετα, στόχος θα είναι η διερεύνηση πιθανών κατευθύνσεων.

9. ΑΞΟΝΑΣ 4

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η δράση θα μεταφέρει την επαγγελματική πληροφόρηση μέσα στο σχολείο.

Προτείνονται:

- επισκέψεις επαγγελματιών,
- παρουσιάσεις επαγγελμάτων,
- επισκέψεις σε χώρους εργασίας,
- βιωματικά εργαστήρια,
- job shadowing,
- σύντομες εμπειρίες γνωριμίας με επαγγέλματα,
- συνεργασίες με επιχειρήσεις και επαγγελματικούς φορείς.

Ο μαθητής δεν θα ακούει απλώς «τι κάνει ένας επαγγελματίας», αλλά θα έχει τη δυνατότητα να δει πώς είναι πραγματικά η καθημερινότητα ενός

επαγγέλματος.

10. ΑΞΟΝΑΣ 5

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Θα αναπτυχθεί ειδικό πρόγραμμα για την καλλιέργεια δεξιοτήτων όπως:

- λήψη αποφάσεων,
- επίλυση προβλημάτων,
- θέσπιση στόχων,
- διαχείριση αλλαγών,
- επικοινωνία,
- συνεργασία,
- αυτοπαρουσίαση,
- διαχείριση χρόνου,
- αναζήτηση πληροφοριών,
- αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων.

Οι δεξιότητες αυτές θα καλλιεργούνται σταδιακά και ανάλογα με την ηλικία.

11. ΑΞΟΝΑΣ 6

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Ιδιαίτερη δράση θα αφορά τις κρίσιμες μεταβάσεις:

Δημοτικό → Γυμνάσιο

Γυμνάσιο → Λύκειο / ΕΠΑ.Λ.

Λύκειο → Τριτοβάθμια Εκπαίδευση / Κατάρτιση

Ε.Ε.Ε.ΕΚ. / ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. → Κατάρτιση / Εργασία / Ενήλικη ζωή

Στόχος είναι ο μαθητής να μην αντιμετωπίζει τη μετάβαση ως μια απότομη αλλαγή, αλλά ως σταδιακά προετοιμασμένη διαδικασία.

12. ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η δράση θα περιλαμβάνει ειδικό υποπρόγραμμα:

«Από το σχολείο στην ενήλικη ζωή»

Θα απευθύνεται ιδιαίτερα σε μαθητές των τελευταίων τάξεων των ΣΜΕΑΕ, Ε.Ε.Ε.ΕΚ. και ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.

Θα περιλαμβάνει:

- διερεύνηση ενδιαφερόντων,
- αναγνώριση δυνατοτήτων,
- ανάπτυξη αυτονομίας,
- γνωριμία με επαγγέλματα,
- επισκέψεις σε χώρους εργασίας,
- επαφή με φορείς κατάρτισης,
- εργασιακή εξοικείωση,
- σχεδιασμό μετασχολικής διαδρομής,
- συμβουλευτική οικογένειας.

13. ΑΞΟΝΑΣ 7

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΓΟΝΕΩΝ

Οι γονείς θα αποτελούν σημαντικό μέρος της δράσης.

Θα υλοποιούνται:

- ενημερωτικές συναντήσεις,
- εργαστήρια,
- ατομική συμβουλευτική,
- ενημέρωση για εκπαιδευτικές διαδρομές,
- ενημέρωση για την αγορά εργασίας,
- υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται στην ενίσχυση της αυτονομίας του μαθητή.

«Στηρίζω την επιλογή του παιδιού μου χωρίς να επιλέγω για εκείνο.»

14. ΑΞΟΝΑΣ 8

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Προτείνεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε:

- βασικές αρχές Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας,
- ανάπτυξη δεξιοτήτων σταδιοδρομίας,
- επαγγελματικό προσανατολισμό,
- εκπαιδευτικές μεταβάσεις,
- επαγγελματικά στερεότυπα,
- φύλο και επαγγελματικές επιλογές,
- ψηφιακό μετασχηματισμό της εργασίας,
- πράσινα επαγγέλματα,
- τεχνητή νοημοσύνη και νέα επαγγέλματα,
- συμβουλευτική μαθητών με αναπηρία.

Ο εκπαιδευτικός δεν θα αντικαθιστά τον εξειδικευμένο σύμβουλο σταδιοδρομίας, αλλά θα αποτελεί σημαντικό κρίκο ενός ευρύτερου δικτύου υποστήριξης.

15. ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ

Προτείνεται η δημιουργία εθνικής ψηφιακής πλατφόρμας:

«Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΜΟΥ»

Η πλατφόρμα θα περιλαμβάνει:

- εργαλεία αυτογνωσίας,
- επαγγελματικές πληροφορίες,
- εκπαιδευτικές διαδρομές,
- πληροφορίες για σπουδές,
- ειδικότητες ΕΠΑ.Λ. και ΣΑΕΚ,
- πανεπιστημιακές επιλογές,
- ευκαιρίες κατάρτισης,
- πληροφορίες για την αγορά εργασίας,
- βίντεο επαγγελματιών,
- ψηφιακά εργαστήρια,
- προσωπικό portfolio μαθητή.

Για μαθητές με αναπηρία θα προβλέπεται πλήρης προσβασιμότητα.

16. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

Ιδιαίτερη δράση θα αφορά την αντιμετώπιση στερεοτύπων που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

Ενδεικτικά:

- «Αυτό το επάγγελμα είναι για αγόρια»
- «Αυτό το επάγγελμα είναι για κορίτσια»
- «Αν δεν είμαι καλός στα μαθηματικά δεν μπορώ να ασχοληθώ με την τεχνολογία»
- «Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι η μόνη επιτυχημένη επιλογή»
- «Η επαγγελματική εκπαίδευση είναι δεύτερη επιλογή»
- «Ένα άτομο με αναπηρία δεν μπορεί να εργαστεί σε συγκεκριμένους τομείς»

Στόχος είναι ο μαθητής να μπορεί να εξετάζει τις επιλογές του χωρίς προκατασκευασμένα όρια.

17. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προτείνεται η δημιουργία εθνικού και περιφερειακού δικτύου συνεργασίας με:

- επιχειρήσεις,
- επιμελητήρια,
- επαγγελματικούς φορείς,
- πανεπιστήμια,
- ΣΑΕΚ,
- ΕΠΑ.Λ.,
- φορείς απασχόλησης,
- κοινωνικούς φορείς.

Οι μαθητές θα μπορούν να γνωρίζουν τις πραγματικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας και τις δεξιότητες που αναμένεται να απαιτούνται.

Το ΕΣΠΑ 2021–2027 θέτει μεταξύ άλλων ως στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων και των μεταβάσεων στη

σταδιοδρομία.

18. ΔΟΜΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Προτείνεται η δημιουργία:

Εθνικού Κόμβου Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας

και

Περιφερειακών Κόμβων Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας.

Οι περιφερειακοί κόμβοι θα υποστηρίζουν τα σχολεία της περιοχής και θα συνεργάζονται με τις υφιστάμενες δομές συμβουλευτικής και υποστήριξης.

Η πρόταση μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τις ήδη χρηματοδοτούμενες δομές διεπιστημονικής συμβουλευτικής και υποστήριξης που λειτουργούν στο εκπαιδευτικό σύστημα.

19. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Η αποτελεσματικότητα θα αξιολογείται όχι μόνο με βάση τον αριθμό των δράσεων αλλά και με βάση την αλλαγή που επιφέρουν στους μαθητές.

Ενδεικτικοί δείκτες:

- αριθμός μαθητών που συμμετέχουν,
- αριθμός ατομικών συνεδριών,
- αριθμός ατομικών σχεδίων σταδιοδρομίας,
- συμμετοχή σε βιωματικές δράσεις,
- συμμετοχή σε επισκέψεις επαγγελματικών χώρων,
- ανάπτυξη δεξιοτήτων σταδιοδρομίας,
- βελτίωση επαγγελματικής πληροφόρησης,

- μείωση στερεοτυπικών αντιλήψεων,
- βελτίωση της ικανότητας λήψης εκπαιδευτικών/επαγγελματικών αποφάσεων,
- επιτυχής μετάβαση στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα ή στην κατάρτιση/εργασία.

20. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η πράξη αναμένεται να συμβάλει:

- στην ανάπτυξη κουλτούρας σταδιοδρομίας στο σχολείο,
- στην ενίσχυση της αυτογνωσίας των μαθητών,
- στη βελτίωση της ποιότητας των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών,
- στην ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας,
- στη μείωση των στερεοτυπικών επαγγελματικών επιλογών,
- στη σύνδεση σχολείου και αγοράς εργασίας,
- στην καλύτερη προετοιμασία των μαθητών για τις εκπαιδευτικές μεταβάσεις,
- στην ενίσχυση της επαγγελματικής αυτονομίας,
- στην ενδυνάμωση μαθητών με αναπηρία,
- στη δημιουργία ενός συνεκτικού συστήματος Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας από το Δημοτικό έως την αποφοίτηση.

21. Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η καινοτομία της πράξης έγκειται στο ότι η Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας:

δεν θα ξεκινά όταν ο μαθητής καλείται να επιλέξει σχολή ή επάγγελμα.

Θα ξεκινά πολύ νωρίτερα.

Ο μαθητής θα ακολουθεί μια συνεχή διαδρομή:

«Γνωρίζω τον εαυτό μου»

«Ανακαλύπτω τις δυνατότητές μου», «Γνωρίζω τις επιλογές μου»,

«Δοκιμάζω», «Αποφασίζω», «Σχεδιάζω», «Μεταβαίνω»

Με αυτόν τον τρόπο το σχολείο δεν θα παρέχει απλώς πληροφορίες για το μέλλον του μαθητή.

Θα τον βοηθά να μάθει πώς να σχεδιάζει το μέλλον του.

22. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

«ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ»

Εθνικό Πρόγραμμα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού

Προσανατολισμού Μαθητών Γενικής και Ειδικής Αγωγής

Σύνθημα:

«Γνωρίζω – Επιλέγω – Σχεδιάζω – Προχωρώ»

23. ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας σχεδιασμού και ένταξης στο ΕΣΠΑ 2021–2027 μιας ολοκληρωμένης πράξης για τη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό μαθητών της Γενικής και Ειδικής Αγωγής.

Η προτεινόμενη παρέμβαση θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις υφιστάμενες δομές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, συνεκπαίδευσης και ειδικής αγωγής και θα επικεντρώνεται ειδικά στη διαχείριση της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής διαδρομής του μαθητή.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους μαθητές που βρίσκονται σε κρίσιμες μεταβάσεις, καθώς και στους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, για τους οποίους η μετάβαση από το σχολείο στην κατάρτιση, στην εργασία και στην ενήλικη ζωή απαιτεί συστηματική και εξατομικευμένη υποστήριξη.

Η πράξη μπορεί να αποτελέσει ένα ενιαίο πλαίσιο Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας από το Δημοτικό έως την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δημιουργώντας συνέχεια, αντί αποσπασματικών δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού.

Η προτεινόμενη προσέγγιση συνδέει την εκπαίδευση με την αυτογνωσία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη λήψη αποφάσεων, την αγορά εργασίας και τη μετάβαση στην επόμενη φάση ζωής.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΣΑΕΚ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ
Θέμα:
Ίδρυση και λειτουργία Δημόσιας Σχολής Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ) Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη

1. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΙΔΡΥΣΗΣ

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των ατόμων με αναπηρία αποτελεί βασικό παράγοντα για την ενίσχυση της αυτονομίας, της κοινωνικής συμμετοχής και της ισότιμης πρόσβασής τους στην απασχόληση.
Παρά την ανάπτυξη δομών ειδικής αγωγής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι δυνατότητες συνέχισης της εκπαίδευσης μετά την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν περιορισμένες, ιδιαίτερα για τους νέους και τις νέες με αναπηρία που επιθυμούν να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες σε ένα ασφαλές, υποστηρικτικό και προσαρμοσμένο μαθησιακό περιβάλλον.
Η ίδρυση Δημόσιας ΣΑΕΚ Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη θα μπορούσε να καλύψει ένα σημαντικό κενό στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, παρέχοντας δυνατότητες μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης σε άτομα με διαφορετικά χαρακτηριστικά και επίπεδα λειτουργικότητας.
Η προτεινόμενη ΣΑΕΚ δεν θα πρέπει να λειτουργήσει ως μια απλή μεταφορά του μοντέλου των υφιστάμενων δομών, αλλά ως ένα ευέλικτο μοντέλο επαγγελματικής κατάρτισης, προσαρμοσμένο στις δυνατότητες των καταρτιζομένων και στις πραγματικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και αγοράς εργασίας.

2. ΒΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΣΑΕΚ

Κεντρική αρχή της προτεινόμενης δομής θα μπορούσε να είναι:
«Μαθαίνω – εξασκούμαι – αποκτώ αυτονομία – συμμετέχω – εργάζομαι»
Η κατάρτιση θα πρέπει να δίνει έμφαση:
- **στην ανάπτυξη πρακτικών και λειτουργικών δεξιοτήτων,**
- **στη βιωματική μάθηση,**
- **στην επανάληψη και σταδιακή κατάκτηση των δεξιοτήτων,**
- **στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας,**
- **στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων κάθε καταρτιζομένου,**
- **στην ανάπτυξη της αυτονομίας,**
- **στην απόκτηση βασικών εργασιακών δεξιοτήτων,**
- **στη σύνδεση της κατάρτισης με πραγματικούς χώρους εργασίας,**
- **στην ομαλή μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση.**

Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι η επαγγελματική επιτυχία ενός ατόμου με αναπηρία δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την πλήρη κατάκτηση όλων των δεξιοτήτων μιας συμβατικής ειδικότητας. Για τον λόγο αυτό, η εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει να επιτρέπει την προσαρμογή των μαθησιακών στόχων και την εκμάθηση συγκεκριμένων επιμέρους εργασιακών καθηκόντων.

3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Προτείνεται η λειτουργία της ΣΑΕΚ σε τέσσερις βασικούς άξονες:
Α. Παιδαγωγικός – Κοινωνικός
Β. Εστίαση – Τουρισμός – Φιλοξενία
Γ. Περιβάλλον – Πράσινες Δεξιότητες
Δ. Ψηφιακές και Βασικές Επαγγελματικές Δεξιότητες
Παράλληλα, προτείνεται η λειτουργία οριζόντιου άξονα Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Μετάβασης, ο οποίος θα διατρέχει όλες τις ειδικότητες.

4. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

4.1. Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας

Η συγκεκριμένη ειδικότητα μπορεί να αποτελέσει μία από τις βασικές

ειδικότητες της ΣΑΕΚ.
Η εκπαίδευση μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:
□ δημιουργική απασχόληση παιδιών,
□ οργάνωση απλών δραστηριοτήτων,
□ υποστήριξη παιδαγωγικών δράσεων,
□ κατασκευή εκπαιδευτικού υλικού,
□ βασικές δεξιότητες επικοινωνίας,
□ συνεργασία,
□ φροντίδα και ασφάλεια,
□ ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων.
Η ειδικότητα μπορεί να οργανωθεί με ιδιαίτερη έμφαση στην εργαστηριακή και βιωματική εκπαίδευση.
Παράλληλα, μπορεί να δημιουργεί δυνατότητες πρακτικής άσκησης σε παιδικούς σταθμούς, δομές δημιουργικής απασχόλησης και άλλους συναφείς φορείς, σύμφωνα πάντοτε με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

4.2. Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης – Αρχιμάγειρας
Η μαγειρική αποτελεί έναν ιδιαίτερα κατάλληλο τομέα για πρακτική και βιωματική εκπαίδευση.
Η συγκεκριμένη ειδικότητα θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις δυνατότητες κάθε καταρτιζομένου μέσα από:
□ προετοιμασία πρώτων υλών,
□ απλές παρασκευές,
□ τήρηση κανόνων υγιεινής,
□ καθαριότητα και οργάνωση χώρου,
□ προετοιμασία εξοπλισμού,
□ απλές εργασίες κουζίνας,
□ συσκευασία και παρουσίαση,

□ συνεργασία στο πλαίσιο μιας ομάδας εργασίας.
Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στη διαβάθμιση της δυσκολίας των εργασιών, ώστε κάθε καταρτιζόμενος να μπορεί να αναλαμβάνει καθήκοντα ανάλογα με τις δυνατότητές του.
Η σύνδεση με ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, catering και κοινωνικές δομές μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την πρακτική διάσταση της κατάρτισης.

4.3. Κηποτεχνικές Εφαρμογές και Έργα Πρασίνου
Ο τομέας του πρασίνου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μια ΣΑΕΚ ΑμεΑ, καθώς προσφέρει πολλές δυνατότητες μάθησης μέσα από την πράξη.
Ενδεικτικά αντικείμενα:
□ φύτευση,
□ περιποίηση φυτών,
□ πότισμα,
□ βασική συντήρηση χώρων πρασίνου,
□ χρήση απλών εργαλείων,
□ καθαρισμός και οργάνωση χώρων,
□ ανακύκλωση οργανικών υλικών,
□ δημιουργία και φροντίδα μικρών κήπων.
Η συγκεκριμένη κατεύθυνση μπορεί να συνδεθεί με τον Δήμο, σχολικές μονάδες, δημόσιους χώρους, επιχειρήσεις πρασίνου και άλλους τοπικούς φορείς.
Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο η εκπαίδευση μπορεί να πραγματοποιείται σε μεγάλο βαθμό μέσα από επαναλαμβανόμενες, σαφώς δομημένες και πρακτικές εργασίες.

4.4. Βοηθητικές Υπηρεσίες Τουρισμού και Φιλοξενίας
Για την Κοζάνη και ευρύτερα για τη Δυτική Μακεδονία θα μπορούσε να εξεταστεί η δημιουργία μιας ειδικότητας ή κατεύθυνσης που θα εστιάζει σε βασικές και υποστηρικτικές εργασίες στον τουρισμό και τη φιλοξενία.

Ενδεικτικά:
□ προετοιμασία χώρων,
□ τακτοποίηση,
□ βασικές εργασίες υποστήριξης καταλυμάτων,
□ υποστήριξη χώρων εστίασης,
□ απλές εργασίες υποδοχής και εξυπηρέτησης,
□ προετοιμασία υλικών,
□ βασικές δεξιότητες επαγγελματικής επικοινωνίας.
Η συγκεκριμένη πρόταση θα μπορούσε να εξεταστεί είτε μέσω υφιστάμενης συναφούς ειδικότητας είτε, εφόσον απαιτείται, μέσω κατάλληλης θεσμικής προσαρμογής/έγκρισης.

4.5. Ψηφιακές Δεξιότητες και Υποστηρικτικές Εφαρμογές
Δεν προτείνεται η έμφαση σε απαιτητικές ειδικότητες προγραμματισμού ή προηγμένων δικτύων.
Αντίθετα, προτείνεται ένας περισσότερο λειτουργικός προσανατολισμός:
□ βασική χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή,
□ χρήση διαδικτύου,
□ ηλεκτρονική επικοινωνία,
□ βασικές εφαρμογές γραφείου,
□ δημιουργία απλού ψηφιακού υλικού,
□ ψηφιακές υπηρεσίες του Δημοσίου,
□ ασφαλής χρήση διαδικτύου,
□ χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών,
□ ανάπτυξη ψηφιακής αυτονομίας.
Στόχος δεν είναι η παραγωγή εξειδικευμένων προγραμματιστών, αλλά η αξιοποίηση της τεχνολογίας ως εργαλείου αυτονομίας, επικοινωνίας και απασχόλησης.

5. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ / ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Σε δεύτερη φάση θα μπορούσαν να εξεταστούν:
□ Βοηθός Εργοθεραπείας,
□ Βοηθός Φυσικοθεραπευτή,
□ συναφείς ειδικότητες κοινωνικής φροντίδας,
□ ειδικότητες που συνδέονται με πολιτισμό και δημιουργικές δραστηριότητες,
□ ειδικότητες που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία και την πράσινη ανάπτυξη.
Η επιλογή τους θα πρέπει να γίνεται μετά από καταγραφή των αναγκών των υποψήφιων καταρτιζομένων και της τοπικής αγοράς εργασίας.

6. ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΣ ΑΞΟΝΑΣ
«ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ – ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ»
Ιδιαίτερο καινοτόμο στοιχείο της προτεινόμενης ΣΑΕΚ θα μπορούσε να αποτελέσει η δημιουργία οργανωμένου πλαισίου συμβουλευτικής και επαγγελματικής μετάβασης.
Ο άξονας αυτός θα αφορά όλους τους καταρτιζόμενους, ανεξάρτητα από

την ειδικότητα που παρακολουθούν.
Ενδεικτικά θα περιλαμβάνει:
□ διερεύνηση ενδιαφερόντων και δυνατοτήτων,
□ ενίσχυση της αυτογνωσίας,
□ ανάπτυξη κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων,
□ ανάπτυξη εργασιακών δεξιοτήτων,
□ προετοιμασία για συνέντευξη εργασίας,
□ εξοικείωση με τον χώρο εργασίας,
□ υποστήριξη κατά την πρακτική άσκηση,
□ σύνδεση με εργοδότες,
□ προετοιμασία για τη μετάβαση στην απασχόληση,
□ παρακολούθηση της πορείας μετά την ολοκλήρωση της κατάρτισης.

Η προσέγγιση αυτή θα ενισχύσει τον πραγματικό κοινωνικό και επαγγελματικό προσανατολισμό της ΣΑΕΚ και θα μετατρέψει την κατάρτιση από απλή απόκτηση γνώσεων σε διαδρομή προς μεγαλύτερη αυτονομία και συμμετοχή στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

7. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ
Βασικό χαρακτηριστικό της προτεινόμενης ΣΑΕΚ θα πρέπει να είναι η δυνατότητα διαφοροποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
Προτείνεται:
□ χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας,
□ οπτικοποίηση των οδηγιών,
□ αξιοποίηση pictograms και εναλλακτικών μορφών επικοινωνίας όπου απαιτείται,
□ μικρά και σαφή βήματα εργασίας,
□ συστηματική επανάληψη,
□ εργαστηριακή μάθηση,
□ εξατομικευμένη υποστήριξη,
□ αξιοποίηση υποστηρικτικών τεχνολογιών,
□ προσαρμογή του ρυθμού εκπαίδευσης,
□ αξιολόγηση κυρίως μέσω πρακτικών εφαρμογών όπου αυτό είναι παιδαγωγικά και θεσμικά δυνατό.
Η διαφοροποίηση δεν θα πρέπει να οδηγεί σε υποβάθμιση των προσδοκιών, αλλά σε διαφορετικούς και προσβάσιμους δρόμους προς την κατάκτηση των μαθησιακών στόχων.

8. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
Η επιτυχία της ΣΑΕΚ θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη σύνδεσή της με την πραγματική ζωή.
Για τον λόγο αυτό προτείνεται η ανάπτυξη δικτύου συνεργασιών με:
□ Δήμους,

□ επιχειρήσεις,
□ ξενοδοχειακές μονάδες,
□ επιχειρήσεις εστίασης,
□ δομές κοινωνικής φροντίδας,
□ φορείς ειδικής αγωγής,
□ επιχειρήσεις πρασίνου,
□ πολιτιστικούς φορείς,
□ κοινωνικές επιχειρήσεις,
□ επιμελητήρια,
□ επαγγελματικούς φορείς,

□ οργανώσεις και φορείς εκπροσώπησης ατόμων με αναπηρία.
Η πρακτική άσκηση θα πρέπει να οργανώνεται με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές δυνατότητες κάθε καταρτιζομένου και να συνοδεύεται από κατάλληλη υποστήριξη.

9. ΥΠΟΔΟΜΕΣ
Για τη λειτουργία της ΣΑΕΚ απαιτούνται κατάλληλα προσβάσιμοι χώροι και εργαστήρια.
Ενδεικτικά προτείνονται:
Εργαστήριο Μαγειρικής
Πλήρως προσβάσιμος και ασφαλής χώρος με κατάλληλο εξοπλισμό.
Εργαστήριο Πρασίνου
Εξωτερικός και εσωτερικός χώρος για βιωματική εκπαίδευση.
Εργαστήριο Ψηφιακών Δεξιοτήτων
Υπολογιστές, διαδραστικός εξοπλισμός και υποστηρικτικές τεχνολογίες.
Εργαστήριο Παιδαγωγικών Δραστηριοτήτων
Χώρος δημιουργικών, καλλιτεχνικών και παιδαγωγικών δραστηριοτήτων.
Χώρος Συμβουλευτικής

Χώρος ατομικής και ομαδικής συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού.
Όλοι οι χώροι θα πρέπει να σχεδιαστούν με βάση τις αρχές της καθολικής προσβασιμότητας και του καθολικού σχεδιασμού για μάθηση.

10. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
Η στελέχωση θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπαιδευτές με τα προβλεπόμενα προσόντα ανά ειδικότητα και μάθημα, καθώς και το αναγκαίο προσωπικό υποστήριξης.
Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στη συνεργασία διαφορετικών ειδικοτήτων, ώστε να υπάρχει:
εκπαιδευτική – παιδαγωγική – ψυχοκοινωνική – συμβουλευτική – επαγγελματική υποστήριξη.
Η διεπιστημονική προσέγγιση θα επιτρέψει στη ΣΑΕΚ να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές ανάγκες των καταρτιζομένων χωρίς να μετατρέπεται η επαγγελματική κατάρτιση σε απλή επανάληψη της σχολικής εκπαίδευσης.

11. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
Η προτεινόμενη ΣΑΕΚ ΑμεΑ Κοζάνης θα μπορούσε να αποτελέσει ένα πρότυπο μοντέλο επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς θα συνδυάζει:
****Επαγγελματική κατάρτιση**
□ πρακτική εξάσκηση
□ ανάπτυξη αυτονομίας
□ ψηφιακές δεξιότητες
□ συμβουλευτική
□ επαγγελματικό προσανατολισμό

□ σύνδεση με την αγορά εργασίας.**
Το ζητούμενο δεν θα είναι απλώς η απόκτηση ενός τίτλου κατάρτισης, αλλά η δημιουργία πραγματικών δυνατοτήτων για συμμετοχή, αυτονομία και απασχόληση.
Επιπλέον θα μπορούσε να ενισχύσει την καινοτομία της πρότασης η δημιουργία ενός
Άξονα Επαγγελματικής Συμβουλευτικής και Μετάβασης στην Εργασία
Προτείνεται η δημιουργία στη ΣΑΕΚ ενός:
«Γραφείου Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Μετάβασης Ατόμων με

Αναπηρία»
Το Γραφείο θα υποστηρίζει τους καταρτιζομένους:
□ στην αναγνώριση ενδιαφερόντων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων,
□ στον σχεδιασμό ατομικού επαγγελματικού πλάνου,
□ στην ανάπτυξη κοινωνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων,
□ στη σύνταξη βιογραφικού,
□ στην προετοιμασία για συνεντεύξεις,
□ στην αναζήτηση θέσεων πρακτικής άσκησης,
□ στη σύνδεση με επιχειρήσεις,
□ στην ενημέρωση για τα δικαιώματα και τις δυνατότητες απασχόλησης,
□ στη μετάβαση από την κατάρτιση στην εργασία.
Η λειτουργία ενός τέτοιου Γραφείου θα μπορούσε να αποτελέσει το ιδιαίτερο συγκριτικό πλεονέκτημα της ΣΑΕΚ Κοζάνης.

12. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΣΤΑΔΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της δομής προτείνεται η λειτουργία της σε δύο φάσεις.
Α΄ Φάση
Έναρξη με περιορισμένο αριθμό ειδικοτήτων, οι οποίες παρουσιάζουν:

□ υψηλή πρακτική διάσταση,
□ δυνατότητα προσαρμογής,
□ μικρότερες θεωρητικές απαιτήσεις,
□ δυνατότητες πρακτικής άσκησης,
□ σύνδεση με την τοπική αγορά εργασίας.
Ενδεικτικά:
1. Βοηθός Παιδαγωγών Πρώιμης Παιδικής Ηλικίας
2. Τεχνικός Μαγειρικής Τέχνης – Αρχιμάγειρας
3. Κηποτεχνικές Εφαρμογές και Έργα Πρασίνου
4. Ψηφιακές Δεξιότητες και Υποστηρικτικές Εφαρμογές / συναφής εγκεκριμένη ειδικότητα
Β΄ Φάση
Μετά την αξιολόγηση της πρώτης περιόδου λειτουργίας μπορούν να εξεταστούν:
□ ειδικότητες του τουρισμού και της φιλοξενίας,
□ Βοηθός Εργοθεραπείας,
□ Βοηθός Φυσικοθεραπευτή,
□ κοινωνική φροντίδα,
□ πράσινες και περιβαλλοντικές ειδικότητες,
□ πρόσθετες ψηφιακές ειδικότητες.
Η τελική επιλογή των ειδικοτήτων θα πρέπει να προκύψει από τεκμηριωμένη διερεύνηση των ενδιαφερόντων των υποψηφίων καταρτιζομένων και των αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας.

13. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ

Η λειτουργία της ΣΑΕΚ αναμένεται να συμβάλει:
□ στην αύξηση των ευκαιριών μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία,

□ στην ανάπτυξη επαγγελματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων,
□ στην ενίσχυση της αυτονομίας,
□ στη διευκόλυνση της μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία,
□ στη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών πρακτικής άσκησης,
□ στην ευαισθητοποίηση της τοπικής αγοράς εργασίας,

 στην ενίσχυση της κοινωνικής συμπερίληψης,
 στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ατόμων με αναπηρία,
 στην ενίσχυση της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.

14. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΑΙΤΗΜΑ
Με βάση τα παραπάνω, προτείνεται να εξεταστεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας Δημόσιας ΣΑΕΚ Ατόμων με Αναπηρία στην Κοζάνη, με σταδιακή ανάπτυξη ειδικοτήτων και προσανατολισμό:
στην προσβασιμότητα, στη βιωματική μάθηση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην ανάπτυξη αυτονομίας και στη σύνδεση των καταρτιζομένων με την αγορά εργασίας.
Παράλληλα, προτείνεται η διενέργεια τοπικής διερεύνησης αναγκών, με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών δομών, φορέων αναπηρίας, κοινωνικών υπηρεσιών, επαγγελματικών φορέων και επιχειρήσεων της περιοχής, προκειμένου οι τελικές ειδικότητες να ανταποκρίνονται στις πραγματικές δυνατότητες και ανάγκες των υποψήφιων καταρτιζομένων.
Στο Νομό Κοζάνης καθώς και στους Νομούς της Δυτικής Μακεδονίας υπάρχουν οι παρακάτω ΣΜΕΑΕ Δ/θμιας Εκπ/σης που μετά πό αυτές οι μαθητές μπορούν να φοιτήσουν σε ΣΑΕΚ:
Νομός Κοζάνης: 2 ΕΝΕΓΥΛ (ΕΝΕΓΥΛ Άνω Κώμης και ΕΝΕΓΥΛ Πτολεμαΐδας)
Και 2 Ε.Ε.Ε.ΕΚ (Ε.Ε.Ε.ΕΚ Κοζάνης και Ε.Ε.Ε.ΕΚ Πτολεμαΐδας
Νομός Φλώρινας: 1 ΕΝΕΓΥΛ ΚΑΙ 1 Ε.Ε.Ε.ΕΚ
Νομός Καστοριάς: 1 ΕΝΕΓΥΛ ΚΑΙ 1 Ε.Ε.Ε.ΕΚ
Νομός Γρεβενών: 1 Ε.Ε.Ε.ΕΚ

Μπορούν να ζητηθούν στοιχεία για τους μαθητές που αποφοίτησαν όλα τα προηγούμενα χρόνια λειτουργίας ώστε να τεκμηριωθεί ο επαρκής αριθμός υποψήφιών εγγεγραφέντων μαθητών.
Η ίδρυση μιας τέτοιας δομής στην Κοζάνη μπορεί να αποτελέσει έναν πόλο εκπαίδευσης της περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας, ιδιαίτερα τώρα στο πλαίσιο της Δίκαιης μετάβασης, δίνοντας τη δυνατότητα για μια σύγχρονη, προσβάσιμη και πραγματικά συμπεριληπτική επαγγελματική εκπαίδευση, στην οποία κάθε άτομο θα έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τις ικανότητές του και να διαμορφώσει τη δική του διαδρομή προς την αυτονομία και την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία και την εργασία.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΣΠΑ 2021–2027

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ»

Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Συγκρούσεων, Σχολικής Διαμεσολάβησης

και Ενίσχυσης της Συμπεριληπτικής Σχολικής Κοινότητας

Προτεινόμενο πεδίο παρέμβασης:

Γενική και Ειδική Αγωγή

Πεδίο εφαρμογής:

Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Προτεινόμενος δικαιούχος:

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / αρμόδια Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ

Προτεινόμενη διατομεακή συνεργασία:

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού – Υπουργείο Δικαιοσύνης

Κεντρικό μήνυμα:

«Ακούμε – Διαλεγόμαστε – Διαμεσολαβούμε – Συνυπάρχουμε»

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Τίτλος

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ – Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Συγκρούσεων, Σχολικής Διαμεσολάβησης και Ενίσχυσης της Συμπεριληπτικής Σχολικής Κοινότητας»

Εναλλακτικός σύντομος τίτλος

ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Διάρκεια

Προτείνεται διάρκεια 36 μηνών, με δυνατότητα επέκτασης ή συνέχισης της δράσης σύμφωνα με το χρηματοδοτικό πλαίσιο.

Περιοχή εφαρμογής

Το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Ομάδες-στόχος

- μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,
- μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων,
- μαθητές ΕΠΑΛ,
- μαθητές Ειδικής Αγωγής,
- μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στη Γενική Εκπαίδευση,

- εκπαιδευτικοί,
- στελέχη εκπαίδευσης,
- γονείς και κηδεμόνες.

2. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η προτεινόμενη πράξη αφορά τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου εθνικού πλαισίου πρόληψης και διαχείρισης των σχολικών συγκρούσεων, με βασικό εργαλείο τη σχολική διαμεσολάβηση.

Η παρέμβαση θα αναπτύξει ένα συνεκτικό μοντέλο το οποίο θα συνδυάζει:

- πρόληψη συγκρούσεων,
- καλλιέργεια διαλόγου,
- κοινωνικοσυναισθηματικές δεξιότητες,
- σχολική διαμεσολάβηση,
- ενεργό συμμετοχή των μαθητών,
- επιμόρφωση εκπαιδευτικών,
- συμπεριληπτικές πρακτικές,
- συμμετοχή γονέων,
- επιστημονική υποστήριξη,
- ψηφιακά εργαλεία,
- συστηματική αξιολόγηση.

Η πράξη θα απευθύνεται στο σύνολο των σχολικών μονάδων Γενικής και Ειδικής Αγωγής, με διαφοροποιημένες παρεμβάσεις ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Βασική καινοτομία αποτελεί η μετάβαση από αποσπασματικές δράσεις ενημέρωσης ή επιμόρφωσης σε ένα οργανωμένο σχολικό μοντέλο πρόληψης και διαχείρισης συγκρούσεων, το οποίο θα μπορεί να ενσωματωθεί στη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η σχολική κοινότητα αποτελεί ένα σύνθετο κοινωνικό περιβάλλον, στο

οποίο καθημερινά συνυπάρχουν μαθητές με διαφορετικές ανάγκες, χαρακτηριστικά, εμπειρίες, αντιλήψεις και τρόπους επικοινωνίας.
Οι διαφωνίες και οι συγκρούσεις αποτελούν αναπόφευκτο στοιχείο της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.
Το ζητούμενο επομένως δεν είναι η δημιουργία ενός σχολείου χωρίς συγκρούσεις.
Το ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός σχολείου που γνωρίζει πώς να διαχειρίζεται τις συγκρούσεις με παιδαγωγικό, ασφαλή, συμμετοχικό και συμπεριληπτικό τρόπο.
Η παρέμβαση επιδιώκει τη μετάβαση:
από την αντίδραση στην πρόληψη,
από την αντιπαράθεση στον διάλογο,
από την αποκλειστική διαχείριση των ενηλίκων στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών,
από την πειθαρχική αντιμετώπιση στην αποκατάσταση των σχέσεων,
όπου αυτό είναι παιδαγωγικά και θεσμικά ενδεδειγμένο.

4. ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η πρόταση μπορεί να συνδεθεί με τις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2021–2027 που αφορούν την κοινωνική ένταξη, την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση, τη συμπεριληπτική εκπαίδευση, την ενδυνάμωση των μαθητών και την ανάπτυξη κοινωνικών και οριζόντιων δεξιοτήτων.

Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι το ΕΣΠΑ 2021–2027 χρηματοδοτεί ήδη δράση του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη «Φιλική προς τα παιδιά Δικαιοσύνη», στην οποία περιλαμβάνεται ειδική δράση Σχολικής και Οικογενειακής Διαμεσολάβησης, με προϋπολογισμό €8.680.000 και πανελλαδική περιοχή εφαρμογής.
Παράλληλα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης προωθεί ενεργά την εκπαίδευση και διάδοση του θεσμού της διαμεσολάβησης, ενώ το 2026 εξακολουθούν να υλοποιούνται προγράμματα μετεκπαίδευσης στη σχολική διαμεσολάβηση.

Ως εκ τούτου, η προτεινόμενη πράξη δεν θα πρέπει να λειτουργήσει ανταγωνιστικά προς τις υφιστάμενες δράσεις, αλλά συμπληρωματικά και σε συνέργεια με αυτές, εστιάζοντας στο εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό σκέλος της σχολικής διαμεσολάβησης.

5. ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Κεντρικός στόχος της πράξης είναι:

Η ανάπτυξη μιας σταθερής κουλτούρας διαλόγου, πρόληψης και ειρηνικής διαχείρισης των συγκρούσεων στις σχολικές κοινότητες Γενικής και Ειδικής Αγωγής.

Η σχολική διαμεσολάβηση αντιμετωπίζεται όχι ως μεμονωμένη τεχνική, αλλά ως μέρος μιας ευρύτερης παιδαγωγικής προσέγγισης.

6. ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η πράξη αποσκοπεί:

1. Στην πρόληψη των σχολικών συγκρούσεων.
2. Στην ενίσχυση της ειρηνικής επίλυσης διαφορών.
3. Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας.
4. Στην καλλιέργεια ενεργητικής ακρόασης και ενσυναίσθησης.
5. Στην ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών.
6. Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων.
7. Στην ενδυνάμωση μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
8. Στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών.
9. Στην ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας.
10. Στη δημιουργία ενιαίου παιδαγωγικού πλαισίου σχολικής διαμεσολάβησης.
11. Στη δημιουργία δικτύου επιστημονικής υποστήριξης των σχολικών μονάδων.
12. Στη συστηματική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της παρέμβασης.

7. ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η εφαρμογή θα βασίζεται στις αρχές:

Εθελοντικότητας

Η συμμετοχή στη διαδικασία διαμεσολάβησης πραγματοποιείται με βάση τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις και χωρίς εξαναγκασμό.

Ουδετερότητας

Ο διαμεσολαβητής δεν αποφασίζει για τα εμπλεκόμενα μέρη.

Ενεργού συμμετοχής

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στην αναζήτηση λύσεων.

Εμπιστευτικότητας

Η διαδικασία διέπεται από σαφείς κανόνες προστασίας των συμμετεχόντων.

Ασφάλειας

Η διαμεσολάβηση δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες δεν διασφαλίζεται η ασφάλεια ή η ισότιμη συμμετοχή των εμπλεκομένων.

Συμπερίληψης

Οι διαδικασίες προσαρμόζονται στις ανάγκες όλων των μαθητών.

Παιδαγωγικού χαρακτήρα

Στόχος είναι η μάθηση, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η αποκατάσταση των σχέσεων όπου αυτό είναι δυνατό και κατάλληλο.

8. ΑΞΟΝΑΣ 1 – ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Θα αναπτυχθεί εκπαιδευτικό υλικό για όλες τις βαθμίδες:

Δημοτικό

«Μαθαίνω να συνεργάζομαι»

Γυμνάσιο

«Μαθαίνω να διαφωνώ χωρίς να συγκρούομαι»

Λύκειο – ΕΠΑΛ

«Διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις και τις σχέσεις μου»

Ειδική Αγωγή

«Επικοινωνώ – Εκφράζομαι – Συνεργάζομαι»

Οι δράσεις θα περιλαμβάνουν βιωματικές ασκήσεις, παιχνίδια ρόλων, σενάρια περιστατικών και συνεργατικές δραστηριότητες.

9. ΑΞΟΝΑΣ 2 – ΜΑΘΗΤΕΣ-ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ

Σε επιλεγμένες σχολικές μονάδες θα δημιουργούνται ομάδες μαθητών-διαμεσολαβητών.

Η εκπαίδευσή τους θα περιλαμβάνει:

- επικοινωνία,
- ενεργητική ακρόαση,
- διαχείριση συναισθημάτων,
- αναγνώριση αναγκών,
- διαπραγμάτευση,
- επίλυση προβλημάτων,
- ενσυναίσθηση,
- ουδετερότητα,
- τεχνικές διαμεσολάβησης.

Οι μαθητές θα λειτουργούν υπό την εποπτεία της σχολικής ομάδας και σύμφωνα με το Εθνικό Πρωτόκολλο Σχολικής Διαμεσολάβησης.

10. ΑΞΟΝΑΣ 3 – ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ

Θα εκπονηθεί ενιαίο πρωτόκολλο εφαρμογής.

Θα περιλαμβάνει:

- διαδικασία παραπομπής,
- προϋποθέσεις συμμετοχής,
- στάδια διαμεσολάβησης,
- ρόλους,
- κανόνες επικοινωνίας,
- διαδικασία συμφωνίας,
- διαδικασία παρακολούθησης,

- περιπτώσεις αποκλεισμού από τη διαδικασία,
- κανόνες προστασίας των μαθητών.

Το πρωτόκολλο θα διαφοροποιείται ανά ηλικιακή ομάδα και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

11. ΑΞΟΝΑΣ 4 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Θα αναπτυχθεί πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών.

Θεματικές:

- σχολική διαμεσολάβηση,
- πρόληψη συγκρούσεων,
- ενεργητική ακρόαση,
- επικοινωνία,
- διαχείριση δύσκολων συμπεριφορών,
- σχολικός εκφοβισμός,
- διαχείριση κρίσεων,
- συμπεριληπτική επικοινωνία,
- διαχείριση συγκρούσεων σε μαθητές με αναπηρία,
- ψηφιακές συγκρούσεις και cyberbullying.

Ο εκπαιδευτικός δεν θα υποκαθιστά τον επαγγελματία διαμεσολαβητή.

Θα λειτουργεί ως συντονιστής της παιδαγωγικής εφαρμογής στο σχολείο.

12. ΑΞΟΝΑΣ 5 – ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο άξονας αυτός αποτελεί βασικό στοιχείο διαφοροποίησης της πρότασης.

Θα αναπτυχθούν προσαρμοσμένα εργαλεία για:

- μαθητές με νοητική αναπηρία,
- μαθητές στο φάσμα του αυτισμού,
- μαθητές με αισθητηριακές αναπηρίες,
- μαθητές με δυσκολίες επικοινωνίας,
- μαθητές με κινητικές αναπηρίες,
- μαθητές με σύνθετες εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η προσέγγιση θα βασίζεται στην αρχή:

«Δεν διαμεσολαβούμε για τον μαθητή. Δημιουργούμε τις προϋποθέσεις ώστε ο μαθητής να μπορεί να συμμετέχει.»

Θα προβλέπεται χρήση οπτικών εργαλείων, κοινωνικών ιστοριών, εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας, απλουστευμένου λεξιλογίου και άλλων κατάλληλων προσαρμογών.

13. ΑΞΟΝΑΣ 6 – ΔΙΚΤΥΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ

Προτείνεται η δημιουργία οργανωμένου δικτύου επιστημονικών συνεργατών.

Στο δίκτυο θα μπορούν, σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε πρόσκλησης και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, να συμμετέχουν:

- πιστοποιημένοι/διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές,
- ειδικοί στη σχολική διαμεσολάβηση,
- ψυχολόγοι,
- κοινωνικοί λειτουργοί,
- εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στο αντικείμενο,
- επιστήμονες συναφών πεδίων.

Οι συνεργάτες θα παρέχουν:

- εκπαίδευση,
- εποπτεία,
- επιστημονική υποστήριξη,
- mentoring,
- υποστήριξη σχολικών ομάδων,
- αξιολόγηση.

14. ΑΞΟΝΑΣ 7 – «ΧΩΡΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ» ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Κάθε σχολική μονάδα που συμμετέχει στο πρόγραμμα θα οργανώνει έναν κατάλληλο χώρο ή μια σταθερή διαδικασία για:

- διάλογο,

- επίλυση διαφορών,
- δραστηριότητες συνεργασίας,
- συνεδρίες διαμεσολάβησης,
- βιωματική εκπαίδευση.

Ο «Χώρος Διαλόγου» δεν αποτελεί απαραίτητα ξεχωριστή αίθουσα.

Αποτελεί θεσμοθετημένη σχολική διαδικασία.

15. ΑΞΟΝΑΣ 8 – ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Θα αναπτυχθούν δράσεις ενημέρωσης γονέων:

- «Πώς διαχειρίζομαι μια σύγκρουση του παιδιού μου»
- «Σύγκρουση ή σχολικός εκφοβισμός;»
- «Πώς μιλάμε στα παιδιά για τις διαφωνίες»
- «Διαχείριση συγκρούσεων στο διαδίκτυο»
- «Πώς ακούμε χωρίς να κρίνουμε»

16. ΑΞΟΝΑΣ 9 – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ

Προτείνεται η δημιουργία της ψηφιακής πλατφόρμας:

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ»

Η πλατφόρμα θα περιλαμβάνει:

- οδηγό σχολικής διαμεσολάβησης,
- εκπαιδευτικό υλικό,
- σενάρια,
- παιχνίδια ρόλων,
- ψηφιακά εργαλεία,
- υλικό για μαθητές,
- υλικό για εκπαιδευτικούς,
- υλικό για γονείς,
- καλές πρακτικές,
- προσβάσιμο υλικό για μαθητές με αναπηρία.

17. ΑΞΟΝΑΣ 10 – ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η πράξη θα ξεκινήσει με πιλοτική εφαρμογή.

Θα επιλεγούν σχολικές μονάδες από διαφορετικές Περιφέρειες, με εκπροσώπηση:

- αστικών περιοχών,
- ημιαστικών περιοχών,
- αγροτικών περιοχών,
- Γενικής Αγωγής,
- Ειδικής Αγωγής.

Η πιλοτική φάση θα αξιολογηθεί πριν από την πλήρη ανάπτυξη του μοντέλου.

18. ΑΞΟΝΑΣ 11 – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες.

Ενδεικτικοί δείκτες εκροών

- αριθμός σχολικών μονάδων,
- αριθμός εκπαιδευτικών,
- αριθμός μαθητών,
- αριθμός μαθητών-διαμεσολαβητών,
- αριθμός εκπαιδευτικών δράσεων,
- αριθμός συνεδριών διαμεσολάβησης.

Ενδεικτικοί δείκτες αποτελέσματος

- βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας,
- βελτίωση σχολικού κλίματος,
- αύξηση της αίσθησης ασφάλειας,
- ενίσχυση της συμμετοχής,
- μείωση επαναλαμβανόμενων συγκρούσεων,
- ενίσχυση της συμπερίληψης.

19. ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ

Ενδεικτικά παραδοτέα:

Π1

Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης και αναγκών.

Π2

Εθνικό Μοντέλο Σχολικής Διαμεσολάβησης.

Π3

Εθνικό Πρωτόκολλο Σχολικής Διαμεσολάβησης.

Π4

Εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς.

Π5

Εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές.

Π6

Προσαρμοσμένο υλικό για μαθητές με αναπηρία/ΕΕΑ.

Π7

Οδηγός για γονείς.

Π8

Ψηφιακή πλατφόρμα «Σχολείο Διαλόγου».

Π9

Πρόγραμμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών.

Π10

Πρόγραμμα εκπαίδευσης μαθητών-διαμεσολαβητών.

Π11

Δίκτυο επιστημονικής υποστήριξης.

Π12

Έκθεση αξιολόγησης πιλοτικής εφαρμογής.

Π13

Τελική έκθεση αποτελεσμάτων και προτάσεις θεσμικής ενσωμάτωσης.

20. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Φάση Διάρκεια

Προετοιμασία – μελέτη αναγκών Μήνες 1–4

Σχεδιασμός μοντέλου και πρωτοκόλλου Μήνες 3–8

Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού Μήνες 5–10

Ψηφιακή πλατφόρμα Μήνες 6–14

Εκπαίδευση εκπαιδευτών Μήνες 10–16

Πιλοτική εφαρμογή Μήνες 15–24

Αξιολόγηση Μήνες 22–27

Επέκταση Μήνες 25–34

Τελική αξιολόγηση και βιωσιμότητα Μήνες 34–36

21. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Για ένα πρόγραμμα πανελλαδικής εμβέλειας προτείνεται, σε επίπεδο αρχικής ιδέας πράξης, προϋπολογισμός της τάξης των:

8.000.000 – 12.000.000 €

Ο ακριβής προϋπολογισμός θα πρέπει να προκύψει από αναλυτική κοστολόγηση και να προσαρμοστεί στους όρους της σχετικής πρόσκλησης.

Ενδεικτική κατανομή:

Κατηγορία Ενδεικτικό ποσό

Επιστημονικός σχεδιασμός και μελέτες 600.000 €

Εκπαιδευτικό υλικό 700.000 €

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών 1.800.000 €

Εκπαίδευση μαθητών-διαμεσολαβητών 1.000.000 €

Δίκτυο επιστημονικής υποστήριξης 2.000.000 €

Ψηφιακή πλατφόρμα 900.000 €

Πιλοτική εφαρμογή 700.000 €

Αξιολόγηση 500.000 €

Επικοινωνία και διάχυση 400.000 €

Διαχείριση πράξης 800.000 €

Σύνολο 9.400.000 €

Ο πίνακας αποτελεί ενδεικτική αρχική κοστολόγηση και όχι οριστικό οικονομικό σχέδιο.

22. ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η προτεινόμενη πράξη δεν θα πρέπει να δημιουργήσει παράλληλο μηχανισμό.

Θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς:

- τις υφιστάμενες δομές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης,
- τις δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης της σχολικής βίας,
- τις δράσεις συμπεριληπτικής εκπαίδευσης,
- τις δράσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τη σχολική διαμεσολάβηση,
- τις υφιστάμενες υπηρεσίες συμβουλευτικής και υποστήριξης.

Η διατομεακή συνεργασία ΥΠΑΙΘΑ και Υπουργείου Δικαιοσύνης μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο της πράξης.

23. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η καινοτομία της πράξης δεν συνίσταται στην απλή εισαγωγή της σχολικής διαμεσολάβησης.

Συνίσταται στη δημιουργία ενός:

«Εθνικού Μοντέλου Σχολικής Διαμεσολάβησης»

το οποίο θα συνδέει:

Πρόληψη

→ Διάλογο

→ Εκπαίδευση

→ Διαμεσολάβηση

→ Αποκατάσταση

→ Συμπερίληψη

→ Αξιολόγηση

και θα ενσωματώνεται στη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

24. ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η πράξη θα σχεδιαστεί ώστε να μην εξαντλείται στη διάρκεια της χρηματοδότησης.

Μετά την ολοκλήρωση της πράξης θα παραμένουν:

- το Εθνικό Πρωτόκολλο,
- το εκπαιδευτικό υλικό,
- η ψηφιακή πλατφόρμα,
- οι εκπαιδευμένοι εκπαιδευτικοί,
- οι εκπαιδευμένοι μαθητές,
- το δίκτυο επιστημονικής υποστήριξης,
- το σύστημα αξιολόγησης.

Η τελική φάση της πράξης θα περιλαμβάνει πρόταση για θεσμική ενσωμάτωση της σχολικής διαμεσολάβησης στη λειτουργία των σχολικών μονάδων.

25. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση της πράξης αναμένεται:

- βελτίωση του σχολικού κλίματος,
- ενίσχυση της αίσθησης ασφάλειας,
- ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας,
- ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών,
- βελτίωση της διαχείρισης συγκρούσεων,
- ενίσχυση της συμπερίληψης,
- ενδυνάμωση μαθητών με αναπηρία,
- ενίσχυση της συνεργασίας εκπαιδευτικών και μαθητών,
- βελτίωση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας,
- δημιουργία κοινής παιδαγωγικής κουλτούρας γύρω από τη διαχείριση των συγκρούσεων.

26. Η ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Το πρόγραμμα δεν αντιμετωπίζει τη σύγκρουση αποκλειστικά ως πρόβλημα.

Την αντιμετωπίζει ως εκπαιδευτική ευκαιρία.

Ο μαθητής μαθαίνει:

να ακούει,

να εκφράζει τη θέση του,

να αναγνωρίζει τις ανάγκες του άλλου,

να διαπραγματεύεται,

να αναλαμβάνει ευθύνη,

να συμμετέχει στη λύση.

Με αυτόν τον τρόπο η σχολική διαμεσολάβηση μετατρέπεται από τεχνική επίλυσης διαφορών σε εργαλείο δημοκρατικής παιδείας και συμπεριληπτικής σχολικής ζωής.

27. ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

Μετά την ολοκλήρωση της πράξης προτείνεται να εξεταστεί η δυνατότητα:

της θεσμικής καθιέρωσης του «Σχολείου Διαλόγου» ως πλαισίου καλής πρακτικής για τις σχολικές μονάδες της χώρας.

Η συμμετοχή των σχολικών μονάδων θα μπορεί να πραγματοποιείται σταδιακά, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια ετοιμότητας και επάρκειας.

28. ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Προτείνεται η διερεύνηση της δυνατότητας ένταξης και χρηματοδότησης της πράξης:

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ»

Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Συγκρούσεων, Σχολικής Διαμεσολάβησης και Ενίσχυσης της Συμπεριληπτικής Σχολικής Κοινότητας

στο πλαίσιο κατάλληλης πρόσκλησης του ΕΣΠΑ 2021–2027.

Η πράξη θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τις υφιστάμενες δράσεις του ΥΠΑΙΘΑ και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και θα εστιάζει ειδικότερα στην παιδαγωγική αξιοποίηση της σχολικής διαμεσολάβησης, στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών και στη δημιουργία μιας σταθερής

κουλτούρας διαλόγου μέσα στη σχολική κοινότητα.

Κεντρική επιδίωξη είναι η δημιουργία ενός σχολείου στο οποίο οι μαθητές δεν μαθαίνουν μόνο να αποφεύγουν τη σύγκρουση, αλλά μαθαίνουν πώς να τη διαχειρίζονται με διάλογο, σεβασμό, υπευθυνότητα και συμμετοχή.

«Ακούμε – Διαλεγόμαστε – Διαμεσολαβούμε – Συνυπάρχουμε»